

Освітнянське джерело

Офіційне видання
Департаменту освіти Вінницької міської ради
та комунальної установи
«Міський методичний кабінет»
№3 березень 2019 року

**Про підсумки міського конкурсу профмайстерності вчителів початкових класів
«Незабутня ранкова зустріч – 2019»
(докладніше читайте на сторінці 2)**

В номері:

Л.Т. Зима «Про підсумки міського конкурсу профмайстерності вчителів початкових класів "Незабутня ранкова зустріч – 2019"».	
Конкурси фахової майстерності	2
Л.М. Дзигаленко «Candy-bar. Суть, історія, види і зміст».	
Позакласні заходи	7
І.Г. Бохун «Весняний казковий бал». Позакласні заходи	17
С.Д. Оксимчук «Брейн-ринг "Теплові явища. Звукові явища. Механічний рух"». Позакласні заходи.....	28
Л.В. Бондарчук «Інтерактивні форми співпраці закладу дошкільної освіти з батьками». Дошкільна освіта	33
Ж.О. Воловодівська «Стратегія ненасильницького спілкування».	
Сторінка психолога.....	38

Про підсумки міського конкурсу профмайстерності вчителів початкових класів «Незабутня ранкова зустріч – 2019»

З метою популяризації та рекламування найоптимальніших рішень організації інноваційного освітнього процесу початкової школи в період впровадження у 2018/2019 н.р. нового Державного стандарту початкової загальної освіти з 04.02.2019 по 22.03.2019 проведено міський огляд конкурс «Незабутня ранкова зустріч - 2019».

З 04.02.2019 р. по 22.02.2019 р. тривав I-й організаційно-відбірковий етап зазначеного огляду-конкурсу. До участі в ньому виявили бажання та вчасно подали заявки 24 вчителі-конкурсанти таких закладів загальної середньої освіти: НВК: ЗШ – гімназії № 6, 23, 30, НВК: ЗШ – ліцей № 7, ФМГ № 17, НВК: ЗШ – колегіум № 29, ЗЗСО № 4, 5, 8, 9, 10, 12, 15, 18, 19, 20, 21, 22, 27, 32, 33, 35, 36. Учасники надали супровідні й конкурсні матеріали у відповідності до вимог, регламентованих Умовами проведення огляду-конкурсу.

За результатами I етапу та оцінювання поданих матеріалів учасників огляду-конкурсу профмайстерності «Незабутня ранкова зустріч - 2019» до участі в II етапі конкурсу запрошено 15 вчителів-конкурсантів. Це Богач Ю.Г. (ЗЗСО №4), Соушко Л.І. (НВК: ЗШ – гімназія № 6), Мишук Л.В. (НВК: ЗШ – ліцей № 7), Мельник І.І. (ЗЗСО №8), Ярова Г.М. (ЗЗСО №12), Фірар В.М. (ЗЗСО №15), Чайка В.В. (ФМГ №17), Кудима Т.В. (ЗЗСО №18), Вдовиченко Т.Л. (ЗЗСО №19), Керсова І.І. (ЗЗСО №22), Куц І.О. (НВК: ЗШ – гімназія №23), Хацьола І.Ю. (ЗЗСО №27), Лавренова Н.М. (НВК: ЗШ – колегіум № 29), Дзюба Л.В. (ЗЗСО №33), Зарічна В.А. (ЗЗСО №36).

II етап міського огляду-конкурсу проводився в період з 25.02.2019 по 22.03.2019 та передбачав оцінку конкурсних об'єктів журі безпосередньо в закладах за даними критеріями:

- наявність 4-х складових елементів ранкової зустрічі: вітання, обмін інформацією, групове заняття, щоденні новини;
- повідомлення теми навчального дня, тижня;
- ґрунтовність фенологічних спостережень;
- календарна інформація;
- психологічна атмосфера групового заняття, створення позитивного настрою;
- розвиток комунікативних навичок школярів (вміння дітей вільно висловлювати власну думку, уважно слухати інших, обмінюватись інформацією; рівень уваги дітей під час ранкової зустрічі);
- рівень забезпечення участі кожної дитини у колі привітань та щоденних новинах;
- правильна організація та створення належних умов для ефективного проведення ранкової зустрічі (наявність місця для ранкової зустрічі та відповідного освітнього «центру»;
- загальне враження.

Усі учасники II етапу продемонстрували нестандартний підхід до проведення ранкових зустрічей, створили незабутню атмосферу, яка стимулює молодших школярів до розвитку комунікативних здібностей, творчого потенціалу, інтелектуальних пошуків, сприяє соціалізації та самореалізації особистості дитини.

Заслужують на увагу сучасна організація та загальна естетика освітнього простору класних та рекреаційних приміщень, яка сприяє проведенню творчих, цікавих нестандартних ранкових зустрічей в рамках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у ЗЗСО № 4, 12, 15, 18, 22, 33, 36, НВК: ЗШ – гімназії № 6. Надзвичайно вдалим є вибір сучасних меблів у ЗЗСО № 4, 22, НВК: ЗШ – гімназії № 6.

Переможцями міського огляду-конкурсу профмайстерності педагогів початкової школи «Незабутня ранкова зустріч - 2019» стали:

у номінації «Креативна ранкова зустріч-2019»:

I місце:

- ✓ Керсова Ірина Іванівна, вчитель початкових класів комунального закладу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 22 Вінницької міської ради»;

II місце:

- ✓ Дзюба Лариса Володимирівна, вчитель початкових класів комунального закладу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 33 Вінницької міської ради»;
- ✓ Фірар Віра Миколаївна, вчитель початкових класів комунального закладу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 15 Вінницької міської ради»;

III місце:

- ✓ Лавренова Наталія Максимівна, вчитель початкових класів комунального закладу «Навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – гуманітарно-естетичний колегіум № 29 Вінницької міської ради».

у номінації «Наукова ранкова зустріч -2019»:

I місце:

- ✓ Соушко Людмила Іванівна, вчитель початкових класів комунального закладу «Навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – гімназія № 6 Вінницької міської ради»;

II місце:

- ✓ Мельник Інна Іванівна, вчитель початкових класів комунального закладу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 8 Вінницької міської ради»;

III місце:

- ✓ Куц Ірина Олегівна, вчитель початкових класів комунального закладу «Навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – гімназія № 23 Вінницької міської ради».

у номінації «Творча ранкова зустріч - 2019»:

I місце:

- ✓ Ярова Галина Миколаївна, вчитель початкових класів комунального закладу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 12 Вінницької міської ради»;

II місце:

- ✓ Вдовиченко Тетяна Леонідівна, вчитель початкових класів комунального закладу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 19 Вінницької міської ради»;
- ✓ Хацьола Ірина Юріївна, вчитель початкових класів комунального закладу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 27 Вінницької міської ради».

у номінації «Інноваційна ранкова зустріч- 2019»:

I місце:

- ✓ Кудима Тамара Володимирівна, вчитель початкових класів комунального закладу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 18 Вінницької міської ради»;

II місце:

- ✓ Мишук Лідія Володимирівна, вчитель початкових класів комунального закладу «Навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІ ступенів – ліцей № 7 Вінницької міської ради».

у номінації «Мистецька ранкова зустріч-2019»:

I місце:

- ✓ Зарічна Валентина Анатоліївна, вчитель початкових класів комунального закладу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 36 Вінницької міської ради»;

II місце:

- ✓ Богач Юлія Геннадіївна, вчитель початкових класів комунального закладу «Загальноосвітня школа I-III ступенів № 4 ім. Д.І.Менделєєва Вінницької міської ради»;

III місце:

- ✓ Чайка Віктор Віталійович, вчитель початкових класів комунального закладу «Фізико-математична гімназія № 17 Вінницької міської ради».

*Зима Людмила Трохимівна,
методист з навчальних дисциплін
комунальної установи
"Міський методичний кабінет"*

Candy-bar – суть, історія, види і зміст Сценарій позакласного заходу

**Дзигаленко Людмила Миколаївна,
вчитель трудового навчання комунального закладу
«Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №20 Вінницької
міської ради», спеціаліст вищої категорії, вчитель-
методист, кандидат педагогічних наук**

Хід заходу:

(Дійство відбувається на сцені. Делегація з України зустрічає американського фотокореспондента)

(Голос за сценою)

Увага, увага!

Прибув літак рейсу _A5_ авіакомпанії Американ Ейрлайнс з Чикаго.

(Зустріч фотокореспондента)

Фотокореспондент

Heloo!

Перекладач

Heloo!

Представниця української делегації

Добрий день! Ми раді зустрічі з вами!

(Відбувається знайомство. Українська делегація запрошує фотокореспондента до кав'ярні)

(Розмова в кав'ярні)

Представниця української делегації

Це чудова кав'ярня, в якій завжди є смачний гарячий шоколад, кава та надзвичайно смачні тістечка. Ви любите солодощі?

Перекладач (переклад англійською)

Фотокореспондент

(Відповідь англійською мовою)

Так. Я дуже люблю солодощі. Я багато подорожую і фотографую різні види солодощів, а також гарні зони для солодощів, які називають Candy-bar.

Перекладач (переклад українською)

Представниця української делегації

Що таке кенді-бар? Ви маєте нам розповісти багато цікавого про кенді-бар....

Перекладач (переклад англійською)

Фотокореспондент

Той з вас, хто хоча б трішечки володіє англійською мовою, без проблем перекладе значення даного терміну і можливо здивовано підмітить: «Так це ж, банально - солодкий стіл!». Але не все так просто. Спробуємо розкласти все по полицях, чому кенді-бар – це круто!

Перекладач (переклад українською)

Представниця української делегації

Як з'явився "Candybar"?

Перекладач (переклад англійською)

Фотокореспондент

Історія солодкого фуршету за даними "NewYorkTimes" бере свій початок у США, за часів Великої депресії, коли майстерно зроблені торти були рідкісними пригостаннями. Печиво в той момент задавільняло попит на солодке.

Ось що пише "NewYorkTimes" у своїй статті: "Жителі Пітсбургу, скільки себе пам'ятають, говорять, що на усіх весільних прийомах незмінним є "Cookie table", із безліччю різноманітних традиційних домашніх смаколиків, таких як заварні тістечка з кремом, домашні вафлі, тістечка і багато інших.

Впродовж декількох тижнів мами, тітки, бабусі і родичі готують величезну кількість випічки. В день великого свята її викладають пірамідами на підноси і прикрашають його якомога креативніше, підкреслюючи тим самим стилістику, суть та напрям події, що відзначається. Потім це віяння набрало популярності на території більшості країн Європи й докотилось до нас.

Кенді-бар є не менш актуальним на вечірці з приводу дня народження, при чому вік іменинника суттєвої ролі не відіграє, в захваті будуть як юні персони, так і гості поважного віку. Не зайвим буде такий тонкий штрих і на корпоративі, чи просто - тематичній вечірці.

Перекладач (переклад українською)**Представниця української делегації**

А які є види кенді барів?

Перекладач (переклад англійською)

Фотокореспондент (Демонструє фото різних кенді-барів)

Залежить від обраної тематики. Наприклад:

Весільний**До дня народження**

Корпоративний

Перекладач (переклад українською)**Представниця української делегації**

А що б Ви порадили для створення кенді-бару?

Перекладач (переклад англійською)

Фотокореспондент**Щоб організувати і оформити святковий стіл, потрібно:****1. Вибрати тематику або стиль**

Ви маєте мати відмінну уяву для обрання колірної гамми, прикрас і святкової атрибутики. Тематика свята може бути будь-яка, наприклад: день народження, корпоративів, весілля. Оформлення кенді-бару можна зробити вибравши не тематичне оформлення, а колірну гамму або палітру кольорів.

Для сервіровки столу ви можете вибрати якийсь цікавий мотив (сердечка, квіти, зірочки, смужки і т.д.

Розташувати його можна перед вікном або в кутку, якщо місця не вистачає.

Для цього може підійти комод, кавовий столик, мобільний столик сервіровки.

Фон та прикраси

Продумуємо сервіровку столу, черпаємо ідеї оформлення в різних стилях, знаходимо рішення недорогого декору і робимо його своїми руками.

Можна використовувати тканину, повітряні кулі, паперовий декор, стрічки, флористичні композиції, гірлянди, що світяться, щоб зона з солодощами виділялася.

Красива яскрава скатертина

Для солодкого столу в європейському стилі потрібен особливий «одяг». Звичайна скатертина рідко використовується, швидше стануть в нагоді відрізи тканини, які можна красиво задрапірувати. Для прикраси підходить фатин, велика сітка та інші фактурні матеріали – вони допомагають підкреслити певний стиль оформлення.

Звичайнісінька біла скатертина, яка є в кожному будинку, легко піддається креативним видозмінам. Ви можете просто постелити на неї ошатний раннер потрібного кольору, кольорову одноразову скатертину, або прикрасити її гірляндою.

Посуд

Професіонали рекомендують використовувати тарілки та підставки, вази на високих ніжках. Це підкреслить різноманітність страв і допоможе розмістити їх у великій кількості. Крім того, посуд повинен відповідати за стилем і колірною гамою всьому святкового декору.

Дуже ефектно виглядають скляні келихи і вазочки, наповнені горішками в шоколаді або глазурі, мармеладом або цукатами. Можна красиво прикрасити стрічками і наклейками звичайні баночки і подати в них всяку смакоту.

Вигадуйте альтернативи! Відзначимо ось яку цікаву деталь: на Заході всілякі тортівниці, підставки під солодке та лимнадниці (це такі великі банки з краником) продаються повсюдно і дешево.

Перекладач (переклад українською)

Представниця української делегації

У нас це задоволення не з дешевих. Чим же замінити цю красу?

Перекладач (переклад англійською)

Фотокореспондент

Можна взяти гарний прозорий глечик, а також налити лимонад, або інші напої, в окремі скляні пляшечки.

Порада: з міркувань безпеки, економії і краси використовуйте одноразовий посуд – паперовий, або твердий пластиковий. Його потрібно постаратися знайти в певному кольорі, але якщо не знайдете, беріть універсальні білі набори.

А взагалі – не обов'язково, на 100% копіювати все, що бачите. Головне – схопити суть і придумати щось схоже. Фантазуйте!

Акcesуари

Для оформлення кенді-бару підходять композиції з живих квітів та різні статуетки, намистини, нанизані на нитку і фотографії іменинника, свічки і м'які іграшки та повітряні кульки, стрічки та інший декор, який вам по кишені.

Стануть у нагоді:

- Серветки (паперові, а не текстильні);
- Прикраси для трубочок, шпаг, ложок і ін .;
- Прикраси для торта і десертів;
- Різний настільний декор, в тому числі тематичний;
- Свічники (можна тільки для декору, запалювати свічки потрібно з обережністю).

Ось які ідеї можна взяти на замітку:

Не забудьте про зручність

Всі частування слід подавати маленькими порціями – «на один укус». Щоб гості не забруднили руки, потрібно подати щипці, лопатки або інші столові прилади, якими буде зручно брати солодоші. Ну і звичайно ж, серветки! Часто поруч з кенді-баром розміщують піднос з красивими маленькими коробочками або кульочки, щоб кожен гість зміг взяти з собою парочку частувань. Як альтернатива – упакувати відразу такі невеликі «презенти» і вручити всім в кінці свята.

Перекладач (переклад українською)

Представниця української делегації

Чим же наповнюють кенді-бар?

Перекладач (переклад англійською)

Фотокореспондент

В основному, на вигадливих багаторівневих вазочках для десертів, чи в нестандартних скляних вазах, а можливо на дерев'яних підносах розкладені різнобарвні міні солодоші: *Cupcakes, Macarons, Печиво, Cake – pops, Marshmallo Panna Cotta.*

Перекладач (переклад українською)

Представниця української делегації

Як цікаво. Я маю ідею про дослідження різних стародавніх смаколиків українського походження. Можна запропонувати цю роботу виконати експертам.

Перекладач (переклад англійською)

Фотокореспондент

Я переконана, що цікавим також буде дослідження про солодоші інших країн.

(Залишають кав'ярню. Відправляються до експертів)

Представниця української делегації

Добрий день! Чи можете Ви нам допомогти дізнатись про різні солодоші. Їх історію, походження.

Експерт І

Звісно. У нас є багато цікавого для вас.

(Розповідь експерта супроводжується перекладом перекладача)

Експерт І

Європейські солодоші

Десерт - смачне завершення будь-якого свята

Історія появи поняття «десерт» не менш цікава. Коли ми чуємо слово «десерт», ми уявляємо щось дуже апетитне і солодке. Насправді, десерт - це більш широке поняття, що походить від давньофранцузького *desservir* (прибирати зі столу). Десертом може бути все, що подається після основного блюда: сир, фрукти, ягоди, горіхи, соки. Традиційно, до десертів відносяться торти, пироги, тістечка, печиво, цукерки, морозиво, пастила, варення, шоколад, лікери та безліч солодошів східних і європейських національних кухонь. Звичай закінчувати трапезу десертом з'явився в Європі тільки в XIX столітті, разом із зростанням виробництва цукру. До цього солодоші були привілеєм багатих і з'являлися на столі простолюдинів тільки у свята. Звідси походить звичай приділяти велику увагу прикрасі десертів, адже святкова страва має виглядати вражаюче. Солодкі фрукти і мед були першими

загальнодоступними десертами. Безліч солодких страв з'явилися на основі натуральних підсолоджувачів, які пізніше були замінені цукром.

Шоколад спочатку був ліками

Відкриття шоколаду та інших південноамериканських продуктів приписують Колумбу, хоча насправді какао-боби і рецепт шоколаду з'явилися в Іспанії завдяки Кортесу. Майя і ацтеки вирощували дерева какао ще в XV ст. до н.е. і пили гіркий шоколад з перцем, вірячи, що сам бог Кетцалькоатль подарував їм свою улюблену рослину, що дає силу. Побачивши першого європейця - Кортеса - ацтеки вважали його самим Кетцалькоатлем і пригостили шоколадом. Кортесу не сподобався гіркий шоколад, і вождь ацтеків Монтесума зрозумів, що це зовсім не бог і вигнав Кортеса з міста. Незабаром імперія ацтеків була захоплена іспанцями, а їх божественний напій потрапив в Іспанію, де його підсолодили цукром

Напій з какао-бобів майже зберіг своє стародавнє ім'я - ксоколатль (гірка рідина), а наукова назва какао-бобів - TheobromaCacao - означає «какао - їжа бога». Як це буває з багатьма екзотичними спеціями і продуктами, шоколад спочатку використовували в медичних цілях. Було встановлено, що це сильний афродизіак і засіб від меланхолії. Завдяки насиченому складу, шоколад може використовуватися як джерело енергії. Білий шоколад дуже калорійний, але не містить какао-бобів і тому не має корисних властивостей гіркого шоколаду.

Марципан для тих, хто обожнює мигдаль

Хто любить марципани, тому особливо цікаво буде дізнатися про появу марципанів. Назва цього стародавнього десерту перекладається з німецької як «березневий хліб». По суті, марципан - це суміш тертого мигдалю та цукрової пудри. Інші горіхи не підходять для цього десерту. Масла, що містяться в мигдалі, дозволяють формувати із солодкої горіхової маси складні фігури, не використовуючи склеюючих добавок. Фігурки з марципану можна фарбувати і глазурувати. Марципан традиційно вважається аристократичною солодкістю і знаком доброго смаку. В Європі існує декілька музеїв, присвячених цьому десерту.

За легендою, марципан придумали італійці в X столітті, коли був неврожай на всі злаки, і довелося борошно замінювати мигдалем, який, як не дивно, дав хороший урожай. Французи стверджують, що саме вони винайшли марципан, а сицилійці наполягають, що вони першими дізналися про марципанів від сарацинів. В Іспанії марципан робили ще в VIII столітті, додаючи в нього кедрові горіхи, цедру лимона і фрукти. У Голландії марципан готують з яєчним білком, лимонним соком і лікером. У Німеччині марципан асоціюється із Різдом. Німецьким кондитерам відомо близько 200 рецептів марципану.

Солодощі в східному стилі

Сучасну людину не здивуєш солодощами, але в давні часи, коли цукор був рідкістю, східні солодощі за ціною прирівнювалися до золота. Араби приписували солодошам магічну силу. Своєю солодкістю східні страви в основному зобов'язані меду і сокам солодких фруктів. Цукати, прянощі і карамель - візитна картка східних десертів. Рахат-лукум (в перекладі з тюркського - легкі шматочки) робили з фруктів, рожевої води, меду, товченого мигдалю і крохмалю. Його історія налічує кілька тисячоліть

Мармелад - пізній європейський різновид рахат-лукуму, де менше солодощів і більше фруктів. Назва мармеладу походить від португальського слова «айва», так як

перший мармелад в Європі варили з айвового соку. В Англії мармеладом називається апельсиновий джем.

Зефір - древні східні ласощі, виготовлені з цукру і яєчного білка. Французи назвали цей рецепт "безе", а зефіром стало називатися блюдо з додаванням фруктових пюре.

Халва з'явилася в V ст. до н.е. на території Ірану. Оригінальна халва робилася з цукру, горіхів і мильного кореня. Така халва була повітряною і танула в роті. Різновид халви - косхалва з яєчних білків, патоки, маку, родзинок або горіхів.

Нуга вважалася насолодою падишахів. Вона робилася з цукрового сиропу з яєчними білками, цукатами і горіхами і ароматизована ваніллю та лимонною цедрою.

Щербет - холодний десерт. Він може бути рідким і густим, як морозиво. Щербет робиться з соків різних фруктів, тому він не тільки охолоджує, але і насичує організм вітамінами і мінералами, необхідними в спеку.

Nutella

Брати Ферреро, із Італії, що тримали на паях магазинчик в містечку Альба, але ледь зводили кінці з кінцями. Роздобувши одного разу на військовому складі мед, масло і какао, вони наліпили цукерок, але тут ударила спека, і товар розтікся в калюжу. Брати зовсім занепали духом, маленький син одного з них, Мікеле, сказав: «Але ж це можна мазати на хліб!» Так народилася знаменита сьогодні шоколадна паста «Нутелла», а маленький Мікеле з роками перетворився на господаря великої компанії Мішеля Ферреро.

Серед його винаходів - цукерки «Ферреро Роше» в золотій обгортці і знамениті «Рафаелло» з вершкового крему, кокоса і мигдалю. Компанія сказала нове слово в рекламі, розрахованої вже не на дітей, а на жінок. Та й на чоловіків теж: мільйони молодих людей купують своїм обраним коробку «Рафаелло», тому що «після такого подарунка вже немає необхідності в словах». Звичайно, власники «Ferrero» не забули і про підростаюче покоління: в 1979 році з'явилися шоколадні яйця «Кіндер-Сюрприз» з іграшкою всередині. Ця рекламна знахідка дозволила компанії залучити нові мільйони покупців і стати третьою в кондитерському світі після «Нестле» і «Марса».

Десерт з Італії

Тірамісу - найвідоміший з італійських десертів. Його назва перекладається як «тягни мене вгору», що відображає піднесений настрій під час і після частування цим десертом. Вперше тірамісу приготували в XVII столітті для тосканського герцога Козімо III де Медічі. Тоді ця повітряна солодкість називалася «суп герцога». Сучасну назву десерту дали венеціанські куртизанки, що відзначили його властивість піднімати настрій. Справжній тірамісу можна спробувати тільки на Апеннінському півострові, тому що тільки там роблять ніжний вершковий сир маскарпоне - основний інгредієнт тірамісу. Інші елементи справжнього тірамісу - печиво савойарді і вино «Марсала».

Спрощений варіант італійського десерту можна виготовити по-сучасному. Італійські компоненти можна замінити сметаною, бісквітом і коньяком або лікером. Його не треба випікати, досить охолодити в холодильнику.

Зараз, коли Ви вже знаєте стільки цікавих фактів про солодощі та їх появі, хіба Вам не захотілося чогось солоденького ?!

Представниця української делегації

Як цікаво. А про історію українських солодощів ви можете щось розповісти?

Експерт I

Так. Про українські смаколики і їх походження розповість Вам моя колега

Експерт II

(Розповідь експерта супроводжується перекладом перекладача)

Історія Українських солодощів

Вивчати історію українських солодощів ми почнемо, приєднавшись до групи сирійських мандрівників, які супроводжують Антиохійського патріарха Макарія у його подорожі до Московського царства. Серед подорожніх був присутній син патріарха – архідиякон Павло Алеппський, який вів детальний щоденник. Твір Павла Алеппського «Подорож Антиохійського патріарха Макарія» (на основі його щоденникових записів) у подальшому стане безцінним джерелом з економічної історії України середини XVII ст.

Першою нашою зупинкою стане славетна Києво-Печерська лавра. Варто не забувати, що київські монастирі володіли великими земельними маєтками та були потужними господарськими комплексами. Також зазначимо, що особливості монастирського життя – це «дзеркало» тодішнього економічного розвитку українських земель.

1654р. Монастирська трапеза: *“З самого початку подали солодощі та варення, а саме: варення з зелених солодких грецьких горіхів, цільних, у кожурі; варення з вишні та інших сортів з багатьма прянощами, яких ми не бачили у своїй батьківщині; ще подали хліб на меду з прянощами та водкі”*, – занотував у своєму щоденнику Павло Алеппський.

Загалом, у щоденникових записах сирійського мандрівника детально описані три трапези у київських монастирях. У всіх випадках частування розпочиналося зі своєрідного «аперитиву» – пряних солодощів (варення та хліба на меду) і так званих «водок».

У XVII ст. «водками» називали пряні настоянки та наливки, які виконували медичну функцію, а «хліби на меду» – це пряники, які були відомі ще за часів Київської Русі.

У свою чергу варенням називали відварені у меду або цукрі фрукти, ягоди та зелені горіхи у кожурі. Про подібні ласощі згадував ще Київський митрополит Петро Могила.

Історик Микола Закревський писав, що подібні солодощі були «візитівкою» київської кухні починаючи щонайменше з XIV ст. – їх навіть постачали на весілля Великого князя Литовського Ягайла та польської королеви Ядвіги у Кракові в 1386 році.

Спустившись з дніпрових пагорбів на Поділ (до торгово-ремісничої частини міста), ми будемо вражені пишністю зелені у цій місцині. *«Дома у цьому місті чудові – високі, зведені з колод, оброблених зсередини та ззовні. При кожному будинку, неначе при палацах, розташовані великі сади, де є всі плодові дерева, які тільки ростуть у них»*, – занотовує у своєму щоденнику Павло Алеппський.

Показово, що плоди київського садівництва у середині XVII ст. навіть експортували у сусідні держави (передусім – у Московське царство). Популярність

фруктових солодошів у старожитній українській кухні була обумовлена високим рівнем розвитку садівництва у Гетьманщині в середині XVII ст.

«Купці привозять сюди оливкову олію, мигдаль, оливки, рис, родзинки, смокви, табак, червоний сап'ян, шафран, прянощі, персидські матерії та бавовняні тканини – у великій кількості з турецьких земель, на відстані 40 днів шляху. Але все це дуже дорого», – занотовує у своєму щоденнику Павло Алеппський після знайомства з асортиментом товарів. З огляду на високу ціну прянощів, фірмове київське варення у сер. XVII ст. було дорогим задоволенням – ним частували лише високих гостей. Утім, невдовзі воно стало справжнім торговим брендом, який зробив Києву славу.

Влітку 1744 до Києва їде російська імператриця Єлизавета Петрівна вклонитися святиням древнього міста. Прибувши до Києва, вона тимчасово зупиняється у Києво-Печерському монастирі та віддає розпорядження про початок будівництва поряд із ним справжнього палацу (нині він відомий як Маріїнський). Довкола палацу розбивають великий сад.

Разом із імператрицею прибули придворні, серед яких були майстерні кухарі та кондитери, що готували вишукані страви для монаршої особи та її двору. Утім, на одному з бенкетів імператриця забажала скуштувати місцеві київські солодощі – “пряні варення”, що їх з давніх-давен готували у Києво-Печерському монастирі. Частування прийшлося їй до смаку і, повернувшись до Санкт-Петербурга, імператриця нагадала про це столичним кондитерам.

«З розвитком садівництва, при Єлизаветі Петрівні, у Києві заготовлялись до двору запаси варених фруктів, і з цією метою надісланий був сюди «конфектний підмайстер» Франц Андреас з учнями», – відзначає історик В. Іконніков.

Прибувши до Києва з місією заготівлі пряного варення, придворний кондитер Франц Андреас відправився до Києво-Печерського монастиря, адже там точно знали секрет приготування подібних солодошів.

Загалом, заготівля фруктових солодошів мала найкращі перспективи саме при монастирських господарствах, адже тут росли найбагатші сади. Німецький академік Йоганн Гільденштедт, який подорожував Україною у 1774 році, відзначав: *«Фруктові сади можна віднайти майже при кожному домі в Києві. У самому місті вони невеличкі, але у передмістях та при монастирях – обширні».*

Заготівля київського варення до імператорського двору у Санкт-Петербурзі не припинилася і за часів Катерини II (1762–1796). Але пов'язане це було з певним курйозом, який яскраво описав історик Микола Закревський (1805–1871): *«Під час перебування імператриці в Києві (Катерини II. – Авт.), кондитер Бальї, прогулюючись за весняної відлиги підступною мостовою Києво-Подолу, зламав собі ногу. Попри від'їзд імператриці, він був змушений залишитися в Києві на лікування. Швейцарець одужував повільно, а для того, аби зайняти свій час, він почав уважно придивлятися до місцевої природи, яка явилася йому у вигляді смачних суниць, полуниць, чудових вишень, горіхів, дивовижних слив, груш, яблук, абрикосів. Бальї не втримався і став виготовляти з цих плодів варення та сухі конфекти».*

Представниця української делегації

Скажіть, будь ласка, чи можна побачити створені кенді-бари з солодощами українських страв і інших солодошів світу?

Експерт II

Звісно. Наші колеги допоможуть нам у цьому питанні

Представлення європейського кенді-бару

Cupcakes - це маленькі солодкі кекси, розміром з кавову чашку, звідси й назва. Надзвичайно широкі можливості їх декорування надихають кондитерів безліччю креативних ідей. На капкейках можна зробити будь-який напис, наприклад, ім'я, намалювати фігурки молодят або сердечка, прикрасити мастикою, кремом, збитими вершками, посипаннями. Ці солодощі подаються в тонких паперових чашечках, які також підбираються до кольорової гами та загальної стилістики святкування.

Macarons - це мініатюрне печиво з повітряного тіста, в основі якого - мелений мигдаль. Дві половинки склеюють між собою кремом або варенням. Макароні можна надати будь-якого відтінку за допомогою натуральних харчових барвників. Традиційне французьке мигдальне печиво macarons часто плутають з американським кокосовим печивом macaroon (макарун). Враховуйте цей факт при замовленні даного виду ласощів.

Cake - pops - це таке бісквітне тістечко на паличці, яке дуже зручно їсти. Зазвичай, за смаком нагадує «трюфель» або тістечко «картопля», але в принципі, може бути абсолютно будь-якого складу. Кейк-попси також можна прикрасити за бажанням замовника, продовживши та підтримавши тим самим загальну тематику.

Panna Cotta - це ніжний десерт із заварного крему з різними добавками: ягодами, шматочками фруктів і різними соусами. Подається порційно, в маленьких стаканчиках, і виглядає дуже апетитно і стильно. Шоколадні цукерки, карамельки, льодяники, драже, цукати, меренги, монпансьє - все це також знайде своє гідне місце в кенді-барі та додасть йому ще більше індивідуальності.

Представлення українського кенді-бару

Вергуни

Вергуни почали готувати у 18 столітті. Спершу це була страва небагатих міщан, службовців. Їх готувати на різні свята, купуючи продукти для страв у складчину. Також цей десерт часто готували у монастирях, адже вергуни не містять яєць і масла, тож їх можна їсти навіть під час посту. Замісити тісто, розкачати пласт завтовшки 5 мм, порізати ромбами, в середині кожного зробити розріз, через нього протягнути один кінець ромба. Смажити у великій кількості олії. Готові вергуни посипати цукровою пудрою. **Гречані цукерки «Запечений трюфель»** Гречане борошно просіваємо і з'єднуємо із сухими інгредієнтами (мак, різноманітне насіння, тощо). Пюре з чорносливу, соняшникова олія і йогурт перекручуємо до однорідної маси. Поступово додаємо в перекручену масу суміш сухих інгредієнтів. З отриманого тіста робимо коржики, на середину яких кладемо трохи дуже дрібно порізаного чорносливу. Закриваємо коржі і формуємо кульки. Випікаємо цукерки 7-10 хв. при температурі 180 градусів. Готові цукерки прикрашаємо медом і кунжутним насінням. Для цього занурюємо цукерку в мед до половини, виймаємо, прокручуємо і знову до половини занурюємо в ємність з кунжутним насінням. **Буцики з медом**

Пшеничне борошно просіюють, змішують з молоком, яйцями і содою, замішують тісто, розкачують завтовшки 2-2,5 мм, розрізають невеликими квадратними шматочками і два протилежних кінця кожного шматочка добре зіплінують, щоб вироби були схожі на вушка. Підготовлені буцики кладуть в киплячу підсолону воду, варять 14-17 хв., виймають шумівкою, викладають в

горщик із добре розігрітим маслом і злегка підсмажують. Буцики подають на стіл з медом. **Пампушки**

Воду разом з вершковим маслом і цукром доводять до кипіння, поступово всипають борошно і, прогріваючи суміш на слабкому вогні, вимішують до тих пір, поки вона не перестане прилипати до стінок каструлі. В охолоджене тісто до 60-70 °С додають яєчні жовтки по одному, кожен раз вимішуючи тісто до однорідної консистенції. Слідом додають збиті в піну яєчні білки. За допомогою ложки відділяють невелику кількість тіста, опускають його в розігріту олію і смажать до золотистого кольору. Готові пухкеники посипають сухарями, змішаними з ванільним цукром. Подають гарячими з варенням.

Мантули

Масло збивають з цукром і медом. Додають яйце, борошно, розпушувач тіста і суміш улюблених спецій. Вийде густе тісто. Розкачують тісто і нарізають невеликими квадратами. Випікають при температурі 175° С. Зберігати таке печиво краще у герметично закритій металевій коробці, викладеній серветками.

Представниця української делегації

Скільки всього цікавого ми дізнались. Залишається спробувати готувати такі солодощі та пригощати своїх друзів.

Перекладач (переклад англійською)

Фотокореспондент

Мені час повертатись додому, але я маю бажання скоштувати смаколики та сфотографувати український кенді-бар.

Перекладач (переклад українською)

Представниця української делегації

Будемо раді запросити Вас до нас на свято і представити святковий кенді-бар, який виконаний за Вашими порадами, та з українськими солодощами.

Перекладач (переклад англійською)

Представниця української делегації

Отож до скорої зустрічі. Чекаємо Вас у нас на святі!

(Проводжають фотокореспондента на літак).

Весняний казковий бал

Конспект позакласного заходу із зарубіжної літератури в 5 класі

Бохун Ірина Германівна,

**вчитель зарубіжної літератури комунального закладу
«Навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІІ
ступенів – гімназія № 23 Вінницької міської ради», спеціаліст
вищої кваліфікаційної категорії, учитель-методист**

Мета: удосконалити і поглибити знання учнів про літературну казку, розвивати пам'ять, кмітливість, акторські здібності, стимулювати любов до читання; сприяти вихованню любові до літератури, а також виховувати вічні духовні цінності; вірність, щедрість душі, шляхетність у стосунках, мужність; формування широкого культурного світогляду, допитливість школярів.

Перебіг заходу

На сцену виходять ведучі

Ведучий 1. У цей чудовий і святковий час
Запрошуємо на бал весни до нас.

Ведучий 2. Розповімо, якщо цікавить вас,
Які пригоди трапились у нас.

Ведучий 1. Бал. Сьогодні в школі свято!
Весняний бал – це невмируща казка.
Вона наповнює теплом усі серця.

Ведучий 2. Живем в оцій ми казці,
Чарівний світ довкола
Кругом все має душу
Нове відкриє школа.

Сцена 1

На сцені король і королева.

Королева: Знову у «Фейсбуці» сидиш?

Король: Так. Читаю останні новини.

Королева: І що пишуть?

Король: Всіх хвилює, чи прийде цього року весна.

Королева: Минулого року – мороз, сніг, ожеледиця. Зима. І раптом, 20 градусів – спека. Літо. Весни не було. Точно. Відкрий-но «Синоптик». Що там наш Гідрометцентр пише?

Король: А хіба можна їм вірити? Ні, треба брати ініціативу в свої руки. Ось, наші пращури колись весну закликали.

Королева: Так, різні заклинання, привороти знали.

Король: Слухай, Королево, а що як нам спробувати, як в давнину? Влаштуємо бал, запросимо на нього чарівників, фей, магів, казкових героїв різних. Раптом Весна і прийде.

Королева: Чудова ідея ! Ходімо запрошення складати.

Король: І список запрошених. Щоб раптом когось не забути, як минулого разу.

Сцена 2

Рапунцель разом з двома мишами робить ранкову зарядку..

Рапунцель: На зарядку, три, чотири,
Вийшли разом друзі щирі.
Руки вгору, руки вниз,
Веселіше, посміхнись,
Нахиляємось вперед
Щоб зміцнівся наш хребет.
Нахиляємось убік,
Дивимось на черевик.
Руки вгору, руки в боки,
Нумо, робимо підскоки.
Ніжками попрацювали -
Сіли-встали, сіли-встали.
Потягнулися гарненько,
Покрутилися легенько.
Б'єм в долоні і стрибаємо,
Вище, вище підлітаємо.
А тепер відпочиваємо
І руками помахуємо!
Раз, два, три, чотири...
На місці стій! Раз, два!

А тепер ранкова пробіжка – десять кругів навколо лісу! Якщо зранку пробіжиш, то вночі нормально спиш! Приготувалися, на «три» побігли. Один, два...

Мишка 1. Щось наша Рапунцель занадто захопилася цим ...здоровим способом.

Мишка 2. І ніяка зимова депресія її не бере.

 Мишка 1. А все тому, що в неї мрія.

Мишка 2. Яка мрія?

Мишка 1. Начиталася книжок і тепер хоче на бал до короля.

Мишка 2. Щось давненько наш король веселощів не влаштовував.

Мишка 1. Зима. Холодно. Поки доїдеш до палацу, на бурульку перетворишся. В таку погоду тільки Снігова Королева розважається.

Виходить Рапунцель з мобільним телефоном.

Рапунцель: Чого такі сумні? Давайте я вам прочитаю останні новини з життя зірок!

На телефон приходить СМС повідомлення по Вайберу.

Рапунцель: Подивимось, хто це пише! Ой, нарешті.

Мишка 1. То що там? Прочитай, будь ласочка!

Рапунцель(*читає*): «Король і Королева запрошують Вас на бал, який відбудеться 1 березня о 16 годині. Одяг - святковий. Настрій - піднесений. Магія і чари – обов'язкові». Добре, що має таке дивовижне волосся! Мишки, ну-бо збиратися на бал! (*уходять*)

Сцена 3

(Галявина , залита сонцем. Дівчинка 1 малює. Дівчинка 2 плете вінок із штучних польових квітів .)

Дівчинка 2. Яка краса ! Очей не відірвеш ! І як це все тобі вдається, так змалювати ліс густий і річку , що мов та гадюка в'ється ?

Дівчинка 1. Це, подруго, заслуга не моя. Малюю те , про що мрію. І цю красу дарує нам весна , я лише виводжу це слухняно пензлем.

Дівчинка 2. Ах, так хочеться, щоб скоріш прийшла Весна! Щоб цей вінок був не з штучних, а з справжніх квітів! Поглянь, хтось наближається сюди !

Дівчинка 1. Це Хлопчик – Зірка і його ватага .

Дівчинка 2. Я чула , як він вихвалявся , що зруйнував не одне пташине гніздо , ще й виколов кротові очі !

Дівчинка 1. Кажуть, що у нього кам'яне серце, яке не знає ні любові , ні співчуття !

(Хлопчик – Зірка з ватагою хлопчаків наближається до Дівчат.

Зупиняється недалеко від них .)

Хлопчик – Зірка . Стривайте , хлопці , зараз пожартуємо !

(До Дівчинки 1) Гей ,ти ! Що ти там ховаєш за спиною ?

Дівчинка 1. Не займай! Облиш!

Хлопчик – Зірка. Відійди ! (Відштовхує Дівчинку 1 ,забирає в неї малюнок.) Який потворний ліс ! Хто вчив тебе так малювати? Забирайся геть ! Ми з хлопцями тут будемо розважатись !

Дівчинка 2. Ходімо ,подруго, не будемо сперечатись !

(Дівчатка залишають сцену. Хлопчик – Зірка починає співати свою пісню.)

Син Ранкової Зорі

(сл. Процайло Н., муз. Демків М.)

Усі мені коритись мусять ,

Бо незвичайний хлопець я.

В дарунок я отримав вроду ,

Мене веде моя Зоря .

Не син простої я жебрачки ,
Таких , як ви хоч став гати .
Я син , так син , затям собі,
Ранкової Зорі .

Холодним сріблом сяють шати .
Хто зможе з нею порівняти ! ?
Найкраща з – поміж всіх жінок ,
Легкий , граційний кожен крок .

Спішить до мене рідна матір ,
Щоб сина свого віднайти .
Побачиш скоро це і ти :
Я – син Ранкової Зорі !

Хлопчик – Зірка: Не можу дочекатися, коли нарешті зустріну свою матір ! Ось побачите , яка вона гарна !

На сцені з'являється поштар

Поштар: Добрий день, шановне панство! В мене терміновий лист-запрошення на бал.

Хлопець 1: На бал? Запрошення? А кому?

Поштар: Бачите, попав під дощ. Лист намокнув. Адреса є, а імені не видно, дощем змilo.

Хлопець 2: Дай подивитися! Зараз розберемося. *(вихвачує листа з рук і намагається прочитати)*

Хлопчик-Зірка: Що там розбиратися. Звичайно, це запрошення мені. Більш гідних претендентів на цей лист я не бачу. Це точно моя матінка написала. Ось, подивитися, що цей бал на честь мене дають. *(Забирає листа. Хлопці ображені уходять разом з листоношою. Хлопчик-Зірка залишається на сцені один).* І чого вони ображаються, я не розумію? Невже вони не бачать, що я найкращий! Піду збиратися на бал!

Сцена 4

*На сцені сидить дівчина з хустиною в руках. За сценою чути гуркіт та незадоволенні вигуки: «Нероба сам, неробою дочку виховав!». Дівчина швидко ховає хустку. На сцену виходить **Мачуха** — мачуха дівчини, огрядна жінка зі злим виразом обличчя.*

Мачуха. Чого розсілася! Нема роботи?

Попелюшка. *(несміливо).* Я ж працюю...

Мачуха.. Працює вона! Де, покажи, видно твою роботу? У хаті не прибрано, посуд не вимитий ... І це твоя робота!?

Попелюшка.. Але ж, матінко, я прибрала кімнати, і посуд вимила, і...

Мачуха.. Мовчати! Мов-ча-ти! Нероба батько, нероба донька!

З сусідньої кімнати доноситься голос бабиної доньки: «Ма-мо...».

Мачуха.. Іду, моє сонечко, іду, моє золотко... *(До дівчини)* Готуй обід на стіл.

Федоронька їстоньки хоче.

Виходить. Дівчина виймає хустку і схлипує. З кутка кімнати до неї наближається маленький Домовичок з ліхтариком.

Домовичок. Підходить до дівчини і гладить її по голові. Дівчина бентежиться.

Попелюшка.. Ой, хто тут?

Домовичок. Це я.

Попелюшка. (здивовано). Ти хто?

Домовичок. Домовичок.

Попелюшка.. Звідки ти тут узявся?

Домовичок. Я тут живу.

Попелюшка. У цій кімнаті?

Домовичок. Чому в кімнаті — у хаті.

Попелюшка.. І давно ти тут мешкаєш?

Домовичок. Скільки себе пам'ятаю.

Попелюшка.. А чому ти раніше не з'являвся?

Домовичок. Тому, що нам заборонено спілкуватися з мешканцями.

Попелюшка. Чому ж ти заговорив зі мною, коли тобі заборонено?

Домовичок. Я давно спостерігаю за тобою. Мені тебе дуже шкода. Мачуха несправедлива до тебе, адже ти виконуєш усю роботу, і в хаті, і на подвір'ї, а вона постійно незадоволена тобою.

Попелюшка.. Так, ти правильно підмітив, але раніше мені хрещена допомагала, добра Чарівниця, та вона поїхала. Ой, що це я розбалакалася. Зараз обідати прийдуть, а стіл не накритий.

Домовичок. А давай, я тобі допоможу. Разом устигнемо.

Попелюшка.. Звичайно, допоможи.

Попелюшка з Домовичком ледь устигають накрити на стіл. На сцену виходять мачуха з дочкою. Федорка — невисока повновиди дівчина з товстими щоками. Волосся не причесане.

Мачуха. Сідай, моя донечко. Поїж, моя крихітко.

Федорка. Не буду їсти.

Мачуха.. Ой, що сталося?

Федорка. Не смачно.

Мачуха. Ти ж іще навіть не пробувала.

Федорка. Все одно не буду.

*Мачуха. (обертається до Попелюшки). Це все ти, **Попелюшка!** Цілу ніч посудом гримала, Федорці спати не давала, тепер у неї апетиту нема.*

Попелюшка.. Та я ж тихо...

Мачуха. Мовчати, неробо! (До Федорки.) Поїж, Федорко, хоч одну ложечку, за маму (годує її з ложки). Ще одну.

Федорка відбирає ложку в матері і їсть сама, швидко, голосно і чавкає. У другій руці в неї великий шматок хліба, який **вона** жадібно відкушує. Баба не може натішитися, спостерігаючи донькою. Поївши, ледве вилазить з-за столу.

Федорка: Хочу спати!

Мачуха. Полежи, відпочинь, трудівнице. (уходять)

Упевнившись, що в кімнаті нікого нема, крім Попелюшки, з-за печі з'являється Домовичок.

Домовичок. Попелюшка, я прийшов запросити тебе на королівський бал.

Попелюшка.. Мене? На бал? Куди?

Домовичок. До казкового короля. Бал на честь приходу Весни.

Попелюшка. Але мені ж дістанеться від мачухи?

Домовичок. Ми відправимося на свято вночі, коли мачуха з дочкою сплять, а як вони прокинуться, ти вже будеш удома.

Сцена 5

Палац. Святкова зала. На сцені розпорядник балу Нарцис і його помічник Лілея.

Нарцис: Годі всім вам нудьгувати!

Час настав в танку кружляти.

Гляньте: сонечко сміється,

Жайворонок в небі в'ється.

Лілея: В'ється, радісно співає,
Про весну нам сповіщає!
Тож не гаймо ні хвилини,
Проженемо зимні хуртовини!

Нарцис: Бал дозвольте розпочати!
Музики вже час лунає!

ТАНЕЦЬ

Сцена 6

Нарцис: Привіт всім, хто завітав на наш бал!

Лілея: Це чудово, коли зал наповнюється атмосферою чудового настрою!

Нарцис: Коли всі чекають на диво...

Лілея: Коли на обличчях сяють посмішки, а в очах – відблиск позитивних емоцій!
Виходять король і королева.

Лілея: Вітаємо вас, ваші Величності! Ви чули, цей самозакоханий Нарцис вважає себе розпорядником балу? А як же я?

Нарцис: Це Лілея перетягує на себе всі повноваження.

Король: Не сваріться, квіти. І ти, Нарцис, і ти, Лілея, і всі квіти на нашій Землі, чи то маленька незабудка, чи розкішна троянда, дуже гарні і неповторні. Але якщо не прийде Весна, деякі рослини можна буде побачити хіба що в теплиці!

Королева: Тому ми всі зібралися сьогодні на балу, щоб закликати весну!

Лілея: А що потрібно, щоб прийшла до нас нарешті весна?

Король: Треба створити теплу, затишну атмосферу, веселитися, радіти спілкуванню.

Королева: Щоб пісні дзвеніли, мов струмочки, щоб танці гриміли, як весняні громи, щоб сміх лунав, як пташиний щебет!

Нарцис: Тож веселимося, до танцю гуртуємося!

ТАНЕЦЬ

Сцена 7

На сцену виходять Домовичок і Попелюшка.

Домовичок: Ось ми і в королівському палаці.

Попелюшка: Я чую музику і сміх.

Домовичок: Перед тим як я тебе залишу, маю попередити...

Попелюшка(*перебиває*): Я знаю, о 12 годині я мушу покинути бал, інакше карета перетвориться на гарбуз, а моя ошатна сукня...

Домовичок: По-перше, ми сюди доїхали на таксі, а по-друге, цю сукню ми брали в салоні на прокат. Я бачу, як тобі кортить скоріше на бал, але ти маєш мене вислухати.

Попелюшка: Ой, невже я зараз зустріну чарівного принца і закохаюся, а потім..?

Домовичок: Тобі ще рано про принца мріяти. Спочатку треба школу закінчити.

Попелюшка: Тоді що я маю зробити?

Домовичок: Ось, тримай цю чарівну квітку. Якщо відірвати від неї пелюстку і загадати бажання, то воно неодмінно здійсниться. Але загадати можна тільки одне бажання.

Попелюшка: Тоді я хочу...

Домовичок: Ні, ти маєш виконати не своє, а бажання тієї людини, яка потребує твоєї допомоги.

Попелюшка: То що мені підійти до будь-кого, запитати, що той хоче, відірвати пелюстку від квітки і все?

Домовичок: Не до будь-кого, а до того, кому допомогти можуть тільки твоє добре серце і чари цієї квітки.

Попелюшка: Ох, і дав ти мені, Домовичок, завдання: йди туди, не знаю куди, зроби те, не знаю що.

Домовичок: Серце тобі підкаже, а мені час мені йти. (*уходить*)

Попелюшка: А на мене чекає бал і танці. І, можливо, чарівний принц... (*уходить*)

Сцена 8

Ведучий 1

Весна і танець!

Танець і весна!

В усьому незрівняна є краса.

Без танців, співів – нас весна мине,

А без весни загине все живе.

Ведучий 2.

Гей, заграйте,

затанцюйте і всіх зачаруйте.

Заведіть рухливі танці.

І усіх здивуйте.

Ведучий 1

Пісня й танець – наче два крила,
Що тримають все людство в польоті.
В порятунок природа їх людям дала,
Щоб уміло вони об'єднали серця.

Ведучий 2.

Приходь же, Весно: вже готові всі ми
Тебе, богине пишна, зустрічати.
І, вгледівши твої зелені шати,
До тебе вийдем з співами гучними.

ТАНЕЦЬ

Сцена 9

На сцену виходить Рапунцель

Рапунцель: Ах, бал – дійсно казковий! Як же я люблю танцювати! (*кружиться*) Коли на душі сонячно, здається, тепліше стає і навколо. Коли вже Весна прийде? (*звучить музика. Рапунцель читає вірша Л.Українки*)

Стояла я і слухала весну,
Весна мені багато говорила,
Співала пісню дзвінку, голосну
То знов таємно-тихо шепотіла.

Вона мені співала про любов,
Про молодощі, радощі, надії,
Вона мені переспівала знов
Те, що давно мені співали мрії.

Виходить Попелюшка.

Попелюшка: Привіт! Мене звати Попелюшка.

Рапунцель: Вітаю! Я Рапунцель.

Попелюшка: Я трішечки чула, про що ти мрієш? В тебе є бажання, а в мене є чарівна квітка, яка може його виконати. Як тобі така пропозиція?

Рапунцель: Я мрію стати танцівницею, але для цього потрібні не чари квітки.

Попелюшка: А що?

Рапунцель: Сила волі, наполегливість, бажання. І задоволена я буду, якщо сама досягну своєї мети.

Попелюшка: Я зрозуміла. Але мені сподобалась твоя життєва позиція, і я б хотіла продовжити розмову.

Сцена 10

Виходить Хлопчик-Зірка в масці, що прикриває обличчя. Витягає люстерко, розглядає своє обличчя.

Хлопчик-Зірка: Це, певно, така кара за мій гріх . Я зрікся рідної матері і прогнав її геть . Я посоромився найріднішої людини і вчинив жорстоко з нею . Я мушу блукати доти , доки знайду свою матір і виблагаю в неї пробачення.

(На сцені з'являється Попелюшка.)

Попелюшка: Привіт!

Хлопчик-Зірка: Добрий день, вельможна пані!

Попелюшка: Яка ж я пані, звичайна дівчинка. Я чула про тебе, Хлопчик-Зірка, про те, що ти був дуже вродливий і втратив вроду, коли зрікся своєї матері. Я можу тобі допомогти.

Хлопчик-Зірка: Ти знаєш, де моя мати?

Попелюшка: Ні, на жаль. Але в мене є чарівна квітка. З її допомогою можна повернути твою вроду.

Хлопчик-Зірка: Навіщо мені гарне личко? Блукаючи по світу, я зрозумів, що таке справжня краса? Це добре серце, світлі думки і шляхетні вчинки. Ні, не потрібна мені твоя чарівна квітка. Але дякую.

(На сцені з'являється Жебрак .)

Жебрак . Дай мені монетку , а то я помру з голоду . Мене вигнали з міста , і ніхто не змилюється наді мною .

Хлопчик – Зірка . Як жаль ! У мене тільки одна монета в гаманці , і коли я не принесу її Чаклунові , він мене покарає , бо я його раб .

Жебрак . Я голодний ! Змилуйся наді мною !

Хлопчик – Зірка . Що ж , якщо це тобі допоможе , хай буде по – твоєму . Бери ...

(Чути грім. На сцену виходять Вельможні дами , Лицар)

Вельможна дама 1 . Ти наш володар , на якого ми давно чекали , і син нашого короля . Вродливий Хлопчик – Зірка , якого чекало наше королівство .

Хлопчик – Зірка . Я не королівський син , а син бідної жебрачки . І як ви можете казати , що я вродливий , коли на мене гидко дивитися ?

Вельможна дама 2 . Чому наш повелитель не вірить , що він гарний ? (Виймає люстерко і подає Хлопчику – Зірці .) Знімай свою маску. Погляньте і переконайтеся самі .

Лицар . Було давнє пророцтво , що цього дня прийде до нас той , хто достойний володарювати над нами .

Вельможна дама 1 . Тож нехай володар наш візьме цю корону і скіпетр і стане нашим королем , справедливим і милосердним .

Хлопчик – Зірка . Я не гідний бути вашим королем , бо я зрікся своєї матері . Доти я не матиму спокою , доки не знайду її і не випрошу в неї пробачення . Тож відпустіть мене , бо я мушу йти далі . Не потрібні мені корона і скіпетр .

(На сцену виходить жебрачка)

Хлопчик – Зірка . Мамо , мамочко ! Я зрікся тебе , бо не знав , що таке справжня любов . Я відштовхнув тебе , бо моє серце не знало співчуття ! Пробач мені ...

Жінка – Жебрачка . *(Скидає плащ , а під ним розкішне плаття. Це Королева)*
Встань , сину , немає такої матері , яка б залишилася глухою до благань власної дитини . Я давно вже вибачила тебе . Ти виявив справжню мужність , допомагаючи Жебракові . Насправді це був твій батько . Ти гідно витримав усі випробування , тому заслуговуєш стати нашим спадкоємцем . Сину мій , ти станеш королем .

Король*(скинув плаща)*: Я чув грім. Мабуть, він сповіщає про перший весняний дощ?

Королева: Може з дощем до нас завітає й Весна?

Сцена 11

На сцені з'являється Весна.

Весна:

Скрізь запахла травами земля,
Буйним цвітом зелень ожива,
Це ж до вас прийшла я у палац,
Я – Весна , квітуча й молода.

Король:

Вибач, Весно, що не зміг
Килим з трав постлати до ніг.
Розтопив не всі сніги,
Лід тримає ще береги.

Королева:

Люба Веснонько благаю!
Поверни пташок до рідного краю,
Щоб гаї всі і луки піснями озвались,
Веселі проміння з небес засміялись!

Весна:

Я принесла вам урочистість вербної неділі, таємничість і красу Великодня зі смачними пасками й різнобарвними крашанками.

Нарцис:

Красою повниться весна,
Все розквіта, п'янить, дурманить,
В пориві щастя ожива душа,
І світ прекрасного так вабить!

Брейн-ринг "Теплові явища. Звукові явища. Механічний рух"

Конспект позакласного заходу з фізики в 8 класі

Окисмчук С.Д.,

вчитель фізики комунального закладу «Загальноосвітня школа

I-III ступенів № 3 Вінницької міської ради»

Мета:

1. навчити розпізнавати явища, що відбуваються в природі та пояснювати їх на основі фізичних законів;
2. формувати в учнів уміння використовувати набуті знання до пояснення відповідних явищ;
3. збагачувати світогляд учнів та виховувати інтерес до предмету.

План заходу

1. Вступне слово ведучого
2. Правила гри
3. Головна частина
4. Підведення підсумків

Перебіг заходу

У ведучого мікрофон, гонг, пісковий годинник на 1 хв.

1. Слова ведучого

Шановні учні, учасники гри - юні інтелектуали, вчителі. Сьогодні в нас гра серед учнів 8 класів, які продовжують пізнавати природу, оскільки фізика наука про природу, тому сьогодні ми, станемо співучасниками захоплюючої гри в брейн - ринг.

Запрошуємо команди до ігрових столів. Команда 8 - класу (червоний ліхтарик) (6 учнів) Команда 8 - класу (зелений ліхтарик) (6 учнів)

2. Правила гри

Нагадую правила гри. Зачитується питання, на його обговорення дається 1 хвилина. Та команда, яка знає відповідь, нажимає вмикач для засвічування

лампочки та дає відповідь. Якщо відповідь правильна, їй зараховується 1 бал. Якщо відповідь невірна, то право відповіді надається другій команді. У випадку неправильних відповідей бали не зараховуються і оголошується наступне питання. Граємо до шести набраних балів однієї з команд. Секунданти слідкують яка з команд першою буде готова до відповіді. Музика...

3. Головна частина

Запитання №1

Учень вранці пішов з дому до школи, а після занять тим самим шляхом повернувся назад. Яким буде значення шляху, пройденого учнем, та значення переміщення?

Відповідь: шлях дорівнює подвоєній довжині траєкторії учня до школи, а переміщення дорівнює 0(нулю).

Запитання №2

Чому гуси і качки плавають у воді і виходять з неї сухими, а кури - тонуть?

Відповідь: гуси і качки змащують своє пір'я жиром із спеціальної залози, що є на куприку. Тому воно не проникає в товщу пір'я, що робить вагу птаха меншою від Архімедової сили. Кури не мають такої залози.

Запитання №3

Чим пояснюється течія води у річці? *Відповідь:* течія пояснюється дією сили тяжіння.

Запитання №4

Для чого при складанні полірованих кахель скла між ними ставлять паперові смужки?

Відповідь: щоб кахлі скла не «склеювались» під дією сил між молекулярного притягання.

Запитання №5

Як визначити за допомогою масштабної лінійки середній діаметр зернинок рису?

Відповідь: кладуть впритул зернинки, вимірюють довжину і ділять на кількість зернинок.

Запитання №6

Кидаємо у воду кристалик марганцю. Через деякий час, навколо нього утворюються фіолетові розводи. Поясніть явище? *Відповідь:* відбувається явище дифузії.

Запитання №7

Пілот - спортсмен зумів посадити літак на авто. Чи можливо це зробити? *Відповідь:* це можливо тоді, коли швидкість літака відносно землі така сама, як і швидкість автомобіля.

Запитання №8

Чому крейда залишає слід на класній дошці?

Відповідь: коли крейда притискається до поверхні дошки, то виникає сила тертя, яка і відриває частинки крейди, залишаючи слід на дошці.

Запитання №9

Як можна пояснити утворення веселки?

Відповідь: в сонячну погоду, коли йде дощ, промені світла проходять крізь краплі води (які є лінзами) і розкладаються на сім кольорів : червоний, жовтогарячий, жовтий, зелений, голубий, синій, фіолетовий.

Запитання №10

Якщо гумовий м'яч винести з кімнати на мороз, то через деякий час його пружність зменшиться. Чому це так?

Відповідь: на морозі температура повітря у м'ячі зменшується, тому зменшується швидкість молекул повітря. Отже, і сам тиск зменшується.

Запитання №11

Як називається сонячний годинник? *Відповідь:* «Гномон»

Запитання №12

Яка планета найдалше від Сонця? *Відповідь:* Уран.

Запитання 13

Як називається одиниця довжини, яка дорівнює розмахові рук? *Відповідь:* Сажень.

Запитання №14

Як називається прилад, для вимірювання швидкості руху? *Відповідь:* Спідометр.

Запитання №15

Чому аромат квітів відчувається на відстані? *Відповідь:* внаслідок явища дифузії.

Запитання №16

У якому взутті ноги людини мерзнуть більше: тісному чи просторому? *Відповідь:* У тісному, тому що між ногами людини і взуттям менше повітря.

Запитання №17

Чи може влітку випасти сніг?

Відповідь: влітку сніг падає часто, але не досягає поверхні землі. Сніжинки опинившись в теплих шарах повітря тануть і перетворюються в краплі води великих розмірів. Такий дощ називається «зливою».

Запитання №18

Чому на березі моря постріли з кораблів чути двічі?

Відповідь: звук швидше поширюється у воді ніж у повітрі. Тому спочатку можна почути звук пострілу, що дійшов до людини водою, а потім звук, що дійшов повітрям.

Запитання №19

Чи можна вважати рівномірним рух?

- а) ескалятора в метро;
- б) трамваю;
- в) птаха в повітрі;
- г) велосипедиста;
- д) конвеєра.

Запитання №20

Як можна визначити напрям руху хмари на небосхилі?

Відповідь: слід вибрати деякий нерухомий об'єкт (дерево, будинок) і відносно нього спостерігати, в який бік зміщується хмара.

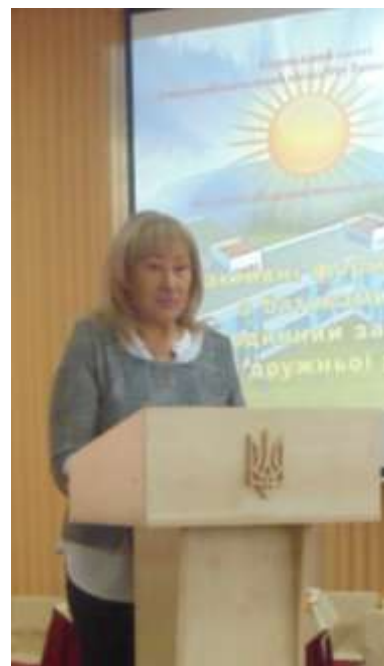
4. Оголошення результатів гри.

Нагородження команд.

Інтерактивні форми співпраці закладу дошкільної освіти з батьками

**Бондарчук Лариса Василівна,
методист з дошкільної освіти комунальної
установи "Міський методичний кабінет"**

*«Батьки завжди є вихователями своїх дітей
і кладуть найперші зерна майбутніх успіхів
або не успіхів виховання.
Зрозуміло без пояснень,
як важливо для них у цьому випадку
набути педагогічних знань»*
К. Ушинський

Базовий компонент дошкільної освіти наголошує на необхідності оновлення стратегії й тактики взаємодії педагогів із батьками, осучаснення предмета розмов, розширення спектра життєво – важливих проблем, надання більшої щирості й відвертості зустрічам, їх конструктивності, неформальності.

В концепції «Нова українська школа» наголошено, що взаємодія, спілкування та співпраця між учителем, учнем і батьками визначає основу педагогіки партнерства. Вихованці, батьки та педагоги, об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними й зацікавленими співниками, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат.

Сучасний заклад дошкільної освіти має ініціювати нові форми і зміст співпраці, глибшу залученість родини до побудови освітньої траєкторії дитини».

Конституція України, Закон України «Про освіту» – нормативні документи які регулюють взаємодію закладу дошкільної освіти і родини, визначають права й обов'язки стосовно дитини та її прав.

В Методичних рекомендаціях щодо організації взаємодії закладів дошкільної освіти з батьками вихованців (лист МОН України №1/9-546 від 11.10.2017 року) йдеться про ефективність дошкільної освіти, яка пов'язана з організацією освітнього процесу на засадах педагогіки партнерства. Це спонукає оновити зміст і форми співпраці педагогів закладів дошкільної освіти з батьками вихованців.

Важлива участь батьків у процесі оновлення змісту, форм і методів освіти своїх дітей, підтримання бажання перенести доцільне в практику сімейного виховання. Об'єднання зусиль педагогів та батьків допоможе створити широкий розвивальний простір, сприятливий для повноцінного буття дитини в сім'ї та дитячому садку, розкриттю нею своїх сутнісних сил, становленню як активного суб'єкта індивідуальної та колективної діяльності.

Робота закладу повинна бути спрямована на розширення й поглиблення уявлень членів родини про сучасні навчальні заклади, роль вікових та індивідуальних особливостей дитини в її особистому становленні, сутність компетентності як інтегративну якість особистості.

Освітньою програмою для дітей від 2 до 7 років «Дитина» передбачено, що заклад дошкільної освіти визначає прийнятний стиль взаємин з дитиною з боку дорослих та між дорослими. Приймаючи дитину вперше до групи, вихователь має, перш за все, ознайомитись із змістом, характером і напрямком її виховання в сім'ї для забезпечення умов підтримки того позитивного, що вже набуто.

Активна педагогічна позиція сім'ї у взаємодії з педагогічним колективом садочка, вихователем та помічником вихователя групи, яку відвідує дитина, має сприяти поліпшенню реалізації функції педагогічного самовдосконалення батьків, допоможе дитині відчувати себе захищеною і благополучною.

З'ясовуючи рівень задоволення батьків якістю дошкільної освіти, особливу увагу варто звертати на їхні запити: чого саме вони очікують від дошкільного закладу; як ставляться до запровадження додаткових освітніх послуг, а головне — чи усвідомлюють, як впливає навчання і виховання дітей на загальний розвиток дитини, її психофізичний стан. А ще слід враховувати категорії, до якої батьки можуть належати.

«Небайдужі однодумці» (Цікавляться життям дітей в дитячому садку, жваво відгукуються на будь — які ініціативи педагогів, краще інших відгукуються на запрошення педагогів відвідати відкриті перегляди занять і спільні заходи, завжди готові допомогти в облаштуванні групи, закладу, здатні співпрацювати на партнерських засадах);

«Користувачі і гості» (відносяться до дитячого садка як до установи, яка зобов'язана надати їм комплекс по догляду, навчанню и вихованню дітей, відсторонюються від будь — якої участі в житті дитячого садка чи групи, дуже критично відносяться до роботи ЗДО, постійно відмовляються від допомогти, участі у заходах, що проводяться в закладі).

Для того, щоб налагодити партнерські відносини з «гостями» та «користувачами» важливо встановити:

- ✓ Мотивацію та авансову оцінку («Цю справу ми можемо довірити тільки Вам», «Ваша участь допоможе вашій дитині швидше адаптуватися»);
- ✓ Різноманітні способи інформування батьків (влучні повідомлення, розгляд поробок дітей, відео, фото);
- ✓ Високу оцінку вкладу батьків в забезпечення життєдіяльності дітей в групі (заклеїли вікна — стало тепліше, допомогли пошити гардини — в спальні стало набагато комфортніше, відвідали фізкультурну розвагу в дитячому садку — дитина зраділа, стала більш організованою, активною, упевненою в собі).

В закладах дошкільної освіти використовується багато традиційних форм роботи з батьками.

Практика свідчить, що одним із головних шляхів підвищення ефективності

сімейного виховання є використання інтерактивних форм і засобів роботи з батьками, що дозволяють залучити їх в процес навчання, розвитку і пізнання власної дитини.

Слово «**інтерактив**» прийшло до нас з англійської мови від слова «interact», де «inter» – взаємний, «act» – діяти. Інтерактивний – означає здатність взаємодіяти чи знаходитись в режимі бесіди, діалогу з чим-небудь (наприклад, комп'ютером) або ким-небудь (наприклад, людиною). Звідси, інтерактивні форми взаємодії – це, насамперед, діалог, в ході якого здійснюється взаємодія.

Цілі інтерактивної взаємодії :

- обмін досвідом;
- формування умінь, навичок;
- створення умов для діалогу;
- згуртування групи;
- покращення психологічної атмосфери та створення партнерських стосунків.

Головне завдання педагога в інтерактивній технології є підтримка, полегшення спрямувань і допомога у процесі обміну інформацією. Сучасні батьки потребують визнання своєї значущості, готові до залучення їх в активну діяльність закладу.

Застосування інтерактивних методів дозволяє значно поглибити вплив педагога на батьків. Вони отримують досвід безпосереднього проживання і відповідного реагування, що сприяє інтеграції психолого–педагогічних знань і навичок.

Інтерактивна форма роботи з батьками — це форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну, передбачувану мету — створити комфортні умови спілкування навчання батьків, за яких кожен з них відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність; є рівноправним, рівнозначним суб'єктом.

та

Варто зазначити, що організація інтерактивного навчання батьків передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне вирішення проблеми на основі аналізу обставин та відповідної ситуації.

Упровадження активних форм взаємодії в практику закладу дошкільної освіти потребує відповідної підготовки педагогічного колективу. З огляду на це можна визначити такі завдання методичної служби:

- формування позитивного ставлення педагогічного колективу до впровадження системи роботи з батьками на умовах активної партнерської взаємодії;

- створення й підтримка творчого, конструктивного педагогічного середовища;
- підвищення фахової майстерності педагогів через ознайомлення з позитивним досвідом родинного виховання;
- забезпечення інформаційної підтримки, планування основних завдань і змісту співпраці закладу освіти з батьками;
- конкретизація напрямків взаємодії, координація та контроль діяльності.

Заклади дошкільної освіти використовують такі форми інтерактивної взаємодії з батьками (робота в групах): діалог, синтез думок, спільний проект, коло ідей, акваріум.

Інші інтерактивні форми роботи: батьківські тренінги, батьківські ринги, батьківські читання, батьківські консультації, батьківські посиденьки, сімейні клуби, дискусії, тематичні акції, кейс – метод.

Фестиваль майстрів. Мета фестивалю майстрів — популяризувати культурні і моральні цінності сімей вихованців, зберігати та розвивати родинні традиції, уподобання, хобі. Під час фестивалю запропонуйте батькам проявити свої вміння, майстерність у різних галузях — мистецтво, спорт, сімейні традиції хобі тощо, тобто провести майстер-класи. Найактивніші батьки виконують ролі майстрів, решта стають учасниками майстер-класів. Майстри не просто передадуть свої знання, а задіють учасників у процес малювання, ліплення, приготування страв тощо, активізують їхню уяву, допоможуть позбутися невпевненості, що перешкоджає саморозвитку.

Дбаючи про ефективну взаємодію з батьками, при використанні різних форм роботи педагогам потрібно враховувати важливість таких чинників:

1. **Запрошення батьків до співпраці.** Часто вихователь вважає, що батьки перебувають в опозиції до нього. Доброзичливість, відкритість у спілкуванні з батьками — перший крок до співпраці з ними.
2. **Дотримання позиції рівноправності.** Об'єднання зусиль вихователя та сім'ї дошкільника можливе за взаємного визнання ними рівноправності. Перший крок має зробити вихователь, оскільки до цього його зобов'язує професійний обов'язок.
3. **Визнання важливості ролі батьків у співпраці.** Вихователь повинен завжди наголошувати на важливій ролі батьків у вихованні та розвитку дитини.
4. **Вияв любові, захоплення їхньою дитиною.** Психологічний контакт із батьками виникає одразу, як тільки вихователь виявляє розуміння дитини, симпатію до неї, бачить позитивні та негативні риси. Батьки, відчувши доброзичливість

вихователя, охочіше спілкуються з ним, налаштовуються на співпрацю.

5. Пошук нових форм співпраці. Вихователь може запропонувати одному з батьків організувати батьківські збори, разом визначивши їх тематику, структуру тощо. Особливо корисний обмін думками з батьками щодо налагодження взаєморозуміння з дітьми.

Під час використання інтерактивних технологій слід пам'ятати:

- нетрадиційні форми роботи повинні використовуватися поряд із традиційними;
- не варто перенасичувати процес педагогізації батьків використанням інтерактивних форм, методів роботи;
- якщо застосування інтерактивних технологій з певним контингентом батьків не дає очікуваних результатів, варто переглянути стратегію їхнього використання.

Принцип використання традиційних та нових форм взаємодії сім'ї і дитячого садка полягає у доцільному поєднанні колективних форм підвищення педагогічної культури сім'ї з груповими та індивідуальними, з широким залученням інформаційно-комунікаційних технологій. Широкого поширення вже набули інтернет-клуби як форма мережевої взаємодії садочка і сім'ї. Необхідним атрибутом іміджевої характеристики є сайт дошкільного закладу. Визнання закладу відкритим освітнім та соціокультурним простором дає змогу запроваджувати форми взаємодії, як арт-студії, фан-клуби, літературні кафе з електронною бібліотекою для батьків.

Принцип урахування позитивного досвіду сімейного виховання полягає у використанні вихователем надбань сімейного виховання у розвитку дитини, традицій виховання, національних та релігійних особливостей і, відштовхуючись від них, проектуванні подальшого зростання педагогічної майстерності батьків.

Упровадження таких форм взаємодії з батьками дає можливість створити поліфункціональне освітнє середовище, яке характеризується мобільністю, змінюваністю, відкритістю, доступністю з метою надання дітям свободи вибору діяльності, а також включенням батьків у планування освітнього процесу та організацію процесу життєдіяльності дітей у групі, створенням творчої команди педагогів і батьків.

Використана література:

1. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років «Дитина», Київ – 2016;
2. Базовий компонент дошкільної освіти України, журнал «Вихователь-методист» (спец.випуск) –К,2012р.;
3. Лист МОН України №1/9-546 від 11.10.2017 року) «Методичні рекомендації щодо організації взаємодії закладів дошкільної освіти з батьками вихованців».

Стратегія ненасильницького спілкування

**Жана Олексіївна Воловодівська,
методист з практичної психології та соціальної роботи
комунальної установи «Міський методичний кабінет»**

Ненасильство – не стратегія, яку можна використати сьогодні і відмовитися від неї завтра. І це не та річ, що зробить вас беззахисним; ненасилля – це творення позитивних стосунків між людьми замість суперництва, що домінує в нашому світі... Сутність ненасильства – «відкрити душу позитиву», – так в передмові до книги М.Розенберга написав Арун Ганді, засновник і президент Інституту ненасильства Махатми Ганді.

Теорія ненасильницького спілкування Розенберга базується на гуманістичній філософії Махатми Ганді, який говорив: «Ми часто хочемо змін. Але не усвідомлюємо, що поки ми самі не станемо тими змінами, які бажаємо бачити у світі, ніяких змін ми не побачимо». На жаль, ми часто чекаємо, щоб першими змінилися інші. А виявляється, що все ось так просто, треба лише змінитися самому. Іншими словами «Почни з себе!».

Ненасильницьке спілкування (ННС, або спілкування співпереживання або спілкування співпраці) – це процес або метод спілкування, розроблений американським психологом д-ром Маршалом Розенбергом (Marshall Rosenberg) на початку 1960-х років. Саме тоді Розенберг сформулював чотири правила спілкування без агресії, спираючись на гуманістичну філософію Махатми Ганді (1869-1948) і на дослідження американського психолога Карла Роджерса (Carl Rogers), засновника методу клієнт-центрованої психотерапії.

Розенберг стверджує просту річ: "Слова часто призводять до ран і болю", а метод ненасильницького спілкування допомагає людині навчитися:

1. Висловлювати себе в словах.
2. Почути і зрозуміти іншого. Спілкування в сім'ї або школі, з психологічної точки зору, частіше за все є насильницьким, це прихована боротьба. Наші слова - "місце автоматичної, підсвідомої і найчастіше агресивної реакції стають свідомими відповідями, твердо спираються на повне розуміння того, що відбувається і справжньої позиції партнера".

Принцип ненасильницького спілкування простий - людей вчать об'єктивно описувати ситуацію і висловлювати почуття щодо неї, а також описувати бажану розв'язку і реакцію партнера.

3. Процес виявлення істинних потреб і почуттів дає можливість зробити взаємне спілкування поважним. Люди, і особливо, педагоги, можуть знайти шляхи, як задовольнити потреби інших.

Коли обидві сторони уважно ставляться до потреб іншого, вихід з положення знаходиться дивно легко.

4 ступені моделі ННС.

Чотириступінчаста модель ненасильницького спілкування відома як ОППП: Опис, Почуття, Потреби, Прохання.

1 ступінь: опис. Опишіть ситуацію об'єктивно, утримуючись від суджень.

2 ступінь: почуття. Відчуйте і висловіть свої емоції, що лежать в основі конфлікту.

3 ступінь: потреби. З'ясуйте і сформулюйте, чого ви хочете.

4 ступінь: прохання. Пред'явіть свої бажання в вигляді конкретного і здійсненого прохання.

ОППП, хоч і нагадує сумну аббревіатуру, є саме способом уникнути будь-якої НП. Ця модель спілкування може використовуватися у вирішенні будь-яких проблем: від подружніх непорозумінь, до конфліктів у школі, до зіткнення амбіцій на роботі і аж до політичних переговорів.

Я - це ти, ти - це я.

Ненасильницьке спілкування базується на емпатії, вмінні психологічно увійти в становище іншої людини. Практикуючи ННС, ви спочатку вчитеся співчувати собі - усвідомлювати свої власні почуття і потреби, - а потім ототожнювати себе з іншими з допомогою висловлювання в бесіді "емпатійних здогадок", наприклад, у відповідь на підвищення тону співрозмовника: "Ви хочете, щоб я вас почула і краще зрозуміла?"

Навіть якщо припущення виявилось помилковим, ви продемонстрували спробу зрозуміти іншу людину, і вона обов'язково відчує тепле ставлення і співчуття, що полегшить розуміння. А вже якщо здогадка виявилася вірною, то можливий і чарівний, миттєвий перелом ситуації на краще.

Звичайно, глибокі прозріння зазвичай все-таки є результатом спільних зусиль, особливо у дорослих з глибоко вкоріненою поведінкою.

Як застосовувати на практиці метод ненасильницького спілкування?

Ненасильницьке спілкування (ННС) - це простий метод прозорості, співпереживаючої бесіди, що складається з усвідомлення чотирьох кроків:

- Спостереження
- Почуття
- Потреби
- Запити

ННС прагне знайти спосіб дати всім присутнім те, що для них важливо, не використовуючи при цьому звинувачення, образи, сором, примус або погрози. Таке спілкування корисне при вирішенні конфліктів, контакті з іншими людьми, які в даний час, налаштовані на справжні життєві потреби для себе та інших.

Метод ННС спрямований на три аспекти спілкування:

емпатія до самого себе (глибоке і співчутливе усвідомлення власного досвіду),

емпатія до іншого (сприйняття іншого з глибоким розумінням /співпереживанням)

та справжнє вираження самого себе (автентичне вираження, яке може надихнути інших і спонукати до розуміння та співпереживання).

Цей метод є корисним для вирішення конфліктів, встановлення контакту та порозуміння з іншими людьми, для того, щоб жити свідомим життям, «тут і зараз», орієнтуючись на власні потреби та потреби інших.

Метод ненасильницького спілкування дозволяє перетворити будь-яку розмову в ефективний і доброзичливий діалог. Ясність і точність - головний принцип методу ненасильницького спілкування.

Освоївши чотири його основних правила – а це:

- 1- безоціночне спостереження,
- 2 - усвідомлення своїх (або співбесідника) почуттів,
- 3 - визначення пов'язаних з цими почуттями потреб
- 4 - висловлювання конкретних прохань,

ми навчимося спілкуватися так, щоб співрозмовник зміг нас почути і зрозуміти. І в результаті спілкування з партнерами і дітьми, учнями і їх батьками, друзями і колегами стане більш ефективним.

«Як допомогти собі? Стародавні мудреці говорять: «Неможливо позбутися хронічного захворювання, поки не зміниш своє мислення!» Тому пропоную кожному замислитися, чи знаєте ви себе. А відповідь проста – для цього треба ПІЗНАТИ СЕБЕ.

Пам'ятайте: головне – ВМІТИ ЗНАЙТИ ЧАС ДЛЯ СЕБЕ!

Наша робота надзвичайно складна, адже окрім передачі знань ми повинні ще й виховувати. Виховувати перш за все ЛЮДИНУ.

І головне – власним прикладом. Тому, перш ніж змінювати когось, треба змінитися самому. Почніть із себе, і тоді ваші учні, рідні і близькі люди потягнуться до вас, стануть у своїх діях стриманішими, а у рішеннях – виваженішими.

ХАЙ ЩАСТИТЬ!

Відповідальні за випуск:

Яценко О.В. – Директор Департаменту освіти Вінницької міської ради
Москальчук Н.І. – завідувач комунальної установи «Міський методичний кабінет»

Редакційна колегія:

Бондарчук Л.В. – методист з дошкільної освіти
Воловодівська Ж.О. – методист з психології та соціальної роботи
Зима Л.Т. – методист з навчальних дисциплін
Косолапова О.В. – методист з навчальних дисциплін
Мельник Т.С. – методист з навчальних дисциплін
Токар О.В. – методист з навчальних дисциплін

Комп'ютерна верстка:

Нарольська К.В. – методист з бібліотечних фондів